

גליון
באר
הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

פנחס

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
ובן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימייל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2024

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת פינחס

- הנני נותן לו - כל חלקו וגורלו של האדם הוא רק כפי שנגזר מלעילא..... ב
- תפילות כנגד תמידים - עיקר הוויתו היא התפילה..... ד
- ריח ניחוחי - עיקר הנחת רוח היא מעבודת ה' שלא כפי טבעו, ומתן שכרה בעוה"ז..... ו
- בריתי שלום - להיות גומל חסדים וותרן ומעביר על מידותיו ולברוח מן המחלוקת..... י
- כל רודפיה השיגוה - שגב אלו הימים והכפרה שבהם..... יג
- משמחי לב - עסק התורה בפרט בימים אלו..... טו

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד:

shwrtz@bezeqint.net

פרשת פינחס

וביאור הדברים, כי לעולם אל יתגאה האדם במה שיש לו, אחרי שאין ה'הצלחה' באה מכת

האדם ומחכמתו, ולא מתבוננתו וחריצותו, אלא כל הבא לו הוא ברצון ה' בפי הבוונה העליונה, ברצות ה' אזי גם כשנראה בבירור בדרך הטבע שאין סיכוי הרי הכל יכול להתהפך לטובה, וכמו שהיה אצל דן, שכל ה'חכמים' היו אומרים מה כבר יהא לחלקו מבן יחיד וחרש, אך למעשה היה שבט דן מרובה באוכלוסין יותר משאר שבטי בני ישראל (חז"ל משבט יהודה), לאידך גיסא, הכל בטוחים שזה שזכה לעשרה בנים ודאי יהא לו בדורות הבאים צאצאים כחול הים, אכן לא כן היו הדברים, ללמדך שאין חכמה ואין עצה, אין שום חשבונות טבעיים הכל רק עצת ה' היא שתקום. וכיו"ב ייאמר לגבי ה'פרנסה', העשיר לא עלה לגדולה מחמת חכמתו, אלא יתכן שדווקא ה'חסרון' שבו הוא שגרם לו להתעשר², כיו"ב העני אינו עני מחמת חוסר מזלו או

הנני נותן לו - כל חלקו וגורלו של האדם הוא רק כפי שגזור מלעילא

בפרשתן (כו מא-מג), 'אלה בני בנימין למשפחותם ופקודיהם חמשה וארבעים אלף ושש מאות, אלה בני דן למשפחותם... ארבעה וששים אלף וארבע מאות'. ואמר הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (ח"ח עה"ת) וז"ל, כאן גילתה לנו התורה, כי אין חכמה ואין עצה לנגד ה', דהנה לבנימין בן יעקב היו עשרה בנים (בראשית מו כא), ואילו לדן היה רק בן אחד - 'חושים בן דן', זאת ועוד, ש'בן יחיד' זה היה הרש כמו שאמרו בגמרא (סוטה יג), ואעפ"כ סוף דבר היה דן מרובה באוכלוסין הרבה יותר מבנימין ושאר שבטים. ומסיים ה'חפץ חיים' ומכאן יש ללמוד, שמי שה' חפץ בו יוכל להצליח מבן אחד - יותר ממי שיש לו עשרה בנים. וכן הדין עם נכסים, יש לך עני מצליח ושמת בחלקו, ולהיפך - יש עשיר שאינו מצליח, כי 'עושה כולם ה'.

א. באמת אמרו, אין הפרנסה נקנית לא בחכמה ולא בכשרון ומעש, אלא הכל בגזירת עליון. כמה שנאמר (משלי כב ב) 'עשיר ורש נפגשו עושה כולם ה''. וביאר ב'ילקוט הגרשוני' (משלי לא) בשם ספר 'משיבת נפש', כי העני יושב בביתו ומהרהר לעצמו, ראה נא בעניי- איזה נעבעך (מסנן) אנכי, וכל זה רק מאחר שלא ניחנתי בחכמה ופיקחות ע"כ עני אני, וראיה, ראה זה פלוני העשיר שהינו מלא בדעת ובחכמה, וחכמתו עומדת לו לעלות במעלה העשירות יותר ויותר, כי בחכמתו הרבה יודע הוא היאך לנהל מסחרו, ומצליח בה להגדיל רווחיו עד אין קץ. אף העשיר יושב בביתו וחושב שחכמתו היא זו שהביאה לו את העשירות הרבה, ומוכיח לעצמו ממעשי העני, שאין לו לחם לאכול מאחר שהוא פתי ואיש בער. אך כאשר עשיר ורש נפגשו - והכל רואים את שניהם יחדיו, ורואים שגדלה חכמתו של העני פי כמה וכמה, ואין עשיר זה אלא איש בער ולא ידע, אז יענו ויאמר עושה כולם ה' - הקב"ה מוריש ומעשיר, לא החכמה תביא עושר לבעליה, אף לא הטיפשות תחסיר לחמו, וראיה מהעני והעשיר הללו, שהעני עולה בחכמתו מעל העשיר, ועשיר זה כטיפש יחשב לעומת העני, ובע"כ תאמר, שהכל מאת הקב"ה - הוא מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם, בחשבונות של מעלה, עושה כולם ה'. וכשידע 'כלל' זה תשלו נפשו ותשקוט סערת רוחו בעסקו סביב פרנסתו כי ידע שהכל תלוי בידי שמים ולא במעשיו כלל.

וביד כל אחד מאתנו להעיד על חכמים מופלגים שכל 'חכמה' שהכניסו ב'עסקיהם' רק הביאה אותם לידי היזק והפסד, ולעומתם ידענו גם ידענו כמה 'שוטים גמורים' שלא פסקו מעשות 'טעויות' וטעויות בעסקיהם, ואפילו טעות אחת לא החסירו בחייהם, וכל אלו רק העלום לגדולה ולעשירות. צא תאמר, אין העשירות והעניות ממעשיהם של בני אדם, אלא ב'כרוז' שיצא מן השמים - איש פלוני יעני איש פלוני יעשר...

ב. סיפר הגאון רבי אברהם יפה'ן זצ"ל, שבנובהרדוק היה בחור שלא ניחן במידה גדושה של דעה בינה והשכל, והיו הכל שוחקין עליו ומזלזלין בו... באחד הימים עלה הבחור לגדולה כשזכה בהגרלת הלוטו בסך חמשת אלפי רובל טבין ותקילין, כשנשאל מפי העם כיצד 'השיג' השגה נעלית כזו לכוון את המספר הנכון שיעלה בלוטו, אמר כי ה'סוד' נתגלה לו מן השמים בחלום הלילה, בראותו בחלום שלושת המספרים - 17, 18, ו-370, שאלוהו אנשי

באר הפרשה - פרשת פינחס

טפשותו או מאחר שהינו עצל ואינו מתאמץ לעבודי, עני... כלל הדברים, הוא ש'עושה כולם ה"ד. וממילא ויתכן שאדרבה דווקא מעלותיו הם שגרמו לו להיות אל יתגאה האדם בהצלחותיו, ולעומת זאת אל יתייאש

שיחו, והרי אין מקום ליותר מ3 מספרים בטופסי ה'לוטו', אמר להם הבחור, אכן לזה נצרכים פקחות יתירה כשלי לערוך 'חשבון' - חשבתי את כל המספרים ועלו בידי לסך של 415 וזאת מלאתי בטופסי ההגרלה, אמרו לו ידידיו, והרי הם עולים יחדיו רק ל405 (405=17+18+370), נודעק הבחור, א"כ, הרי נס גלוי הוא שאינני מכיר בחכמת החשבון... והיה מסיק הגאון רבי אברהם הנ"ל, מכאן מוכח שאין להחשיב 'מעלה' או 'חסרון' כפי הנראה לעינינו, וכמו שנשמע מדברים פלוני העשיר לרוב חכמתו חריצותו, פלוני הפסיד ממונו וכיו"ב לגודל טפשותו... גם פעמים נשמע את האומרים, אויה לי, בוודאי אשאר 'דפוק' כל ימי חיי מאחר שלא ניחנתי במעלה פלונית... מה רע חלקי - לעולם לא אמצא חן בעיני ה'בוס' שלי מכיוון ש... מכאן תראה, שאדרבה מה שהיה נראה חסרון מובהק - כחסרון דעת של הבחור היא הייתה מעלתו לעלות ולהתגדל מעל לגבול, ולעולם אי אפשר לאדם לדעת מה תועלת תצא לו ממעלה פלונית או מחסרון אחר. והכל תלוי ברצון הבורא ובמה שנפסק בשמים ממעל, על כן, ישמח במה שנתן לו הבורא, ולא יחשב יומם ולילה אילו היו לי כשרונות וכוחות אלו ואלו הייתי מעפיל ומצליח בין מדברים הנוגעים אל הנשמה בין מדברים הנוגעים אל הגוף.

מספר הגאון רבי אברהם משה פכטר שליט"א מרביץ תורה ומראשי כולל הנודעים בעי"ת אלעד שבארץ הקודש. בתחילת דרכו, כשהחל לצאת למסעות בחו"ל, לזכות נדיבי העם היושבים בגולה לתת להם חלק ונחלה בזכויות העצומות בהחזקת הכוללים שבראשותו, לא היה הגאון הנ"ל בקי בשפת האידיש וק"ו שלא בשפת הענגליש, מכיוון שכן התלווה אליו עסקן חשוב שעזר לו בכל ענייניו, הלה קבע עבורו פגישה אצל אחד מעשירי העם - כשהעסקן 'מתרגם' ביניהם (כי העשיר לא הכיר בשפת בני ארץ ישראל, וראה"כ לא הכיר בשפתו של העשיר), אחר ששמע הנגיד את מפעלות הכולל נענה ואמר אל ראה"כ, אכן, אתרום להוד מעלתו סך 'טויזנט דאלער' (1,000 \$), ראש הכולל שלא הבין כראוי את דבריו חשב לתומו ש'טויזנט' היינו 'מאה', על כן נענה ואמר, שסכום זה נמוך למדי, ובוודאי שנגיד כמותו לא ישיב פניו ריקם בסכום קטן של מאה דאלער, הנגיד סבור וקיבל, והעלה את הבטחתו ל'צוויי טויזנט דאלער' (2,000), ושוב - ראה"כ שחשב שמדובר 'רק' במאתיים דאלער נענה לעומתו, לא, עדיין הסכום נמוך מהראוי לכולל שלי, העלה העשיר ל'דריי טויזנט' (3,000) והוא שלא הסכים לקבל רק 300 דאלער עמד על שלו, עד שהגיעו לסכום של 'פינעף טויזנט דאלער' (5,000 \$), אז כתב לו הנגיד את הסכום האמור על טשעק (צ"ק) ונפרדו בברכות מרעיפות זה לזה.

אחר צאתם נענה ראה"כ ל'עסקן' שליווה אותו, הנגיד הלז אכזב אותי קשות, כי גם ה'הישג' הגדול של 500 \$ אינו נחשב כ'תרומה' לכולל גדול כזה, אמר לו העסקן, טעות ביד רבינו, כי בידו טשעק נכבד של חמשת אלפים טבין ותקילין, הנה שלך לפניך, הוצא נא את הטשעק מכיסך, עיין בו ותמצא נחת, ואכן, ראה"כ הוציא הטשעק ונתגלה לו האוצר הטמון בו... אז הבין איזו טעות טעה מעיקרא, ואלו רווחים הרוויח מטעותו, כי אילו ידע את האמת לא היה מעיז להתעקש לקבל עוד ועוד. והלימוד נפלא ונורא, כי לכל אחד מאתנו נדמה שאין חסרון גדול ל'משולח' מאי ידיעת שפה ברורה וטובה, וכאן נתגלה שדייקא חסרון זה העלה לו את תרומתו בעשר ידות...

ג. וכפי שהיה אומר הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (ח"ח עה"ת בשלח הערה ב), שהעולם רגילים לחשוב על העניים החיים מבקשת נדבות למחייתם ואינם משתכרים מעמל ידיהם, כי עצלים הם וחפצים עבור זה לחיות על חשבון אחרים, ואין זה נכון, כי מאמינים אנו שהכל מן השמים, ומי שנגזר עליו להיות עני יוצקים עליו מן השמים 'עופרת' (בלייא) המכבדת עליו מלעסוק באיזה מלאכה או באיזה מסחר שיהיה, ולכן נשאר בעניותו.

ד. שמעתי מספרים, שהיה בחצר 'באיאן' בימי הרה"ק ה'פחד יצחק' זי"ע גביר גדול ועצום מאוד, שמו היה הערש'לע קאוונער, כגודל עשירותו כן גודל פשטותו, עד שבקושי הבין פסוק חומש, אך היה לו אמונה אדירה ואמיצה, גביר זה היה אחד מגדולי התומכים של ה'הויף' בבאיאן, וכאשר היה מגיע לחצה"ק היו הימים ימי חג, מאחר וה'יושבים' ידעו אשר עכשיו לא יחסר המזג, כי הרש'לע יפזר הרבה מעות למשקה ויוכלו לשבת הרבה בישיבת מרעים להתחזק באמונה ובעבודת השי"ת, הערש'לע כמעט ולא ישב עמהם מחמת קוצר השגתו, אמנם פעם אחת עבר בעת ישיבת החסידים, ומחמת הכבוד צרפוהו לשיחתם, באותה שעה נדברו החסידים כיניהם בגדולת האמונה בהשגחה פרטית, אשר שום דבר לא זז בלא השגחה פרטית, גביר זה השגות גדולות לא היה לו, ולכן בשמעו כל

באר הפרשה - פרשת פינחס

הנה, יש שביארו הטעם שהקרבנות נקראו בשם לחמי, דכתיב (ישעיה נה ז) 'יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו', ובמדרש (ויק"ר ג ג) רבי יצחק אמר כאדם שהוא מלחים שתי נסרים ומדביקן זה לזה, כלומר שתיבת 'וירחמהו' היא כמו שנאמר 'וירחמהו', והיינו כמו זה שמלחים ומדבק שני נסרים עד שהם נדבקים כאחד ואי אפשר להפריד ביניהם, כך כביכול גדול כוחה של תשובה שכביכול הקב"ה 'מלחמהו' אליו ומדביקו אליו ית' (כמבואר במתנות כהונה בפירושו למדרש), ואכן, אף מאכל הגשמי נקרא 'לחם' בשם זה כי הוא מחבר ומקשר את הנפש אל הגוף לבל יפרדו ותפרח הנפש למקורה העליון, ו'הלחם' הוא המלחים אותם שלא ינתקו זה מזה. ומהאי טעמא נאמר את קרבני לחמי - שהקרבנות הם המלחמים ומקשרים את ישראל לאביהם שבשמים, ולכן 'תפילות במקום

מחוסר הצלחתו, אלא ישועת ה' בהרף עין גם כשנרמה לו שהמצב הוא 'לאחר ייאוש', והקב"ה יכול להגביה שפלים עדי מרום בבת אחת וברגע אחד.

תפילות כנגד תמידים - עיקר הוויתו היא התפילה

בפרשתן (כה ב), 'צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו', איתא מהרה"ק ה'שפת אמת' ז"ע (תרמ"ז) 'תשמרו - מלשון 'המתנה' (כמו 'אביו שמר את הדבר', בראשית לו יא), שכל היום יהיה הכנה מרוב התשוקה שיוגיע כבר זמן קרבן התמידה, וכן צריך להיות בתפלה (אחר חורבן הבית, שתפילות כנגד תמידים תיקנום, ברכות כו:) שכל היום יהי 'טפל אצל האדם - ועיקר הוויתו יהיה בשעת התפלה, כמו'ש החבר מעלת החסיד'. וזהו תשמרו להקריב לי במועדו".

העניינים האלו רצה להראות את כוחו, ונענה ואמר האמינו לי על דברתי, גביר גדול הנני ומנהל עסקים מסועפים, אל תדברו בעניינים אלו, כי הנני אומר לכם מתוך ניסיוני הגדול, העולם אינו מתנהל לא ע"י 'השגחה' ולא ע"י 'פרטית' רק רבש"ע אחד הוא מנהל את כל העולם, כי הלה לפי רוב היקף מסחרו הכיר בכך שאי אפשר לאדם לנהל בעצמו 'עולם גדול' כזה.

ה. ומוסיף השפ"א, וזהו ההכנה שייך גם בגלות - להיות מצפים לבנין המקדש והקרבנות, והוא בכלל 'תשמרו להקריב' - ובזו התשוקה יש לנו חלק בקרבנות המקדש שהיה אז, ושיבנה במהרה בימינו אמן.

ו. וכך כתב הגה"ק הרבי ר' יהונתן אייבשיץ ז"ע ב'אגרת' (נדפס בספר פרדס, שנת תקי"ט), על מה ששלח לו הגאון ר' אריה לייב עפשטיין זצ"ל - בהיות ששמעתי שרום פאר הוד מעלתו הרמה מאריך בתפלת 'שמונה עשרה' של ראש השנה כמעט עד קריאת התורה, והוא מחמת כוונת התפילה דנתרבו וכו', ובחול הגידו לי בשמו שאין מאריך בתפלתו וכו', בכך בקשתי הודיעני נא את דרכיך ואדע להתנהג כמוהו כמוני. והשיב לו הרבי ר' יהונתן ז"ע בזה"ל, האמת אתו כי בשביל ביטול תורה וגם רבו הטרדות טרם בואי לבית הכנסת ובצאתי עד שאני צריך חיזוק גדול ורחמי השמים לבל יתבלבל כוונתי בתפלה ואין לנו כח לשהות שעה אחת וכו', אך מכל מקום אין כל כך בקצרה, אשר על הרוב הציבור אומרים קדיש על עלינו ואני עדיין בעמידה זו תפלה, ואם כי ילעגו עלי וצחקו צעירים איני מהנעלבים בזה, וזה חלקי מכל עמלי שעה זו שאני עומד לפני שומע תפלה וכו'. עכ"ל.

ונורא הוא למתבונן, כי הלא זה האיש מרגיז ממלכות בחיבוריו הגדולים והעצומים 'אורים ותומים' על שו"ע חושן משפט, 'כרתי ופלת' על יו"ד, 'יערות דבש' ועוד עשרות ספרים בכל מקצועות התורה, והוא מעיד על עצמו שזה חלקו מכל עמלו שעה זו שהוא עומד לפני שומע תפילה.

כיוצא בדבר מספרים על הגרי"ז הלוי זצוק"ל מבריסק שאמר לבנו הגאון רבי רפאל זצ"ל, היות והנני עמל כל היום בתורה על כן אני מקווה שאזכה שיהיה לי א גוטע דאווענען - תפילה טובה...

ז. כוונתו לדברי הכוזרי (מאמר ג אות ה) ותהיה העת ההיא (של התפילה) לב זמנו ופריו, ויהיו שאר עתותיו כדרכים המגיעים אל העת ההיא, יתאוה קרבנותו שבו מתדמה ברוחניים ויתרחק מהבהמיים, עוד מביא שם שהתפילה צריכה להיות לו לאדם כדוגמת האכילה שמזינה אותו מסעודה זו עד סעודתו הבאה, וכך יקח האדם את מזון נפשו מתפילה זו עד לתפילה הבאה.

ח. והתפילה שייכת ביותר בימי 'בין המצרים', יהפכם ה' לששון ולשמחה, שעל ידי התפילה ימתיק כל 'מרירות' וצער, וכמו שנתנו רמז לדבר כי 'נחלה בלי מצרים' (515) בגימטריא 'תפלה', שעל ידי התפילה יזכה לסלק 'בין המצרים' ויהפכם ל'בלא מצרים'.

רש"י מה שנאמר (איכה ג נד-נה) 'צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי, קראתי שמך ה' מבור תחתיות', וז"ל, שבזמן שבא אדם במים עד מתניו עדיין יש תקוה, אבל אם צפו מים על ראשו אז אמר אבדה תקותי, אבל אני איני עושה כן אלא קראתי שמך ה', עב"ל. והרי, שאף אם הגיע למצב ש'באו מים עד נפש' וכבר צפו מעל ראשו שבדרך הטבע אין דרך להצלתו מ"מ לא יתייאש אלא יקרא בחזקה אל ה' ויצילהו".

תמידים תקנום', שזהו עניין התפילה - שיהא האדם תלוי תמיד בבוראו, וישא עיניו למרום בכל צעד ושעל, וגם התפילה היא 'מלחימה' את המתפלל למלך שומע תפילה.

ולעולם אל ימנע אדם עצמו מן הרחמים, ואפילו אם נראה שאפסה כל תקוה, כי בכוחה של תפילה לבטל את הנזר ולשנות את הטבע. וכך פירש

ט. מעשה באיש יהודי מתושבי עיה"ק ירושלים ת"ו שהוצרך אחד מבני ביתו לעבור בדחיפות 'ניתוח' (אפערצ"ע) בבית החולים 'הדסה', החליט היהודי שלהצלחת הניתוח הוא חייב לדבר בטרם כל עם המנהל הראשי של הדסה - זה האיש אשר על פיו ישק כל דבר... אלא ש'איש פשוט' הוא - כיצד יגיע לדבר עם הוד כבוד מעלת המנהל הגדול, ע"כ רצה לבקש את טובתו של 'עסקן' הרפואה הרב אלימלך פירער שליט"א אשר יד וחלק לו בכל מערכות הרפואה בארה"ק (ובח"ל) שידבר בעדו עם אותו מנהל דגול. אך הזמן העובר לא היה לטובת החולה על כן החל ליסע להדסה ברכבו ובכל הדרך ניסה להתקשר ע"י הפלא' עם הרב פירער ואף אחר שהתקשר עשרות פעמים לא עלה בידו לדבר עמו... והנה, על אם הדרך הראה לו אחד מנוסעי הדרכים בבקשת עזרה דחופה כי נתקלקל רכבו וכו', והנה בתחילה לא אבה להביט עליו, שהרי מי כמוהו עסוק עתה בחיפוש אחר אותו עסקן... אך לתדהמתו הנה לפניו עומד אותו מנהל בכבודו ובעצמו... וכבר אינו צריך לא את העסקן ולא את עוזריו...

כיו"ב, פעמים הרבה עומד האדם ב'תפילת שמונה עשרה', ומחשב, אוי, עלי לסדר בדחיפות ענין פלוני, לדבר עם עסקן פלוני, לרוץ לרופא אלמוני, להתחנן לפני בעל גמ"ח זה, במה אוכל להחניף לבעל הבנק, וכיצד אקנה את לבו של... כך משוטט במוחו ולבו בכל ארבע קצוות תבל... מדוע לא יבין שבעת התפילה הוא כביכול כעומד לפני אותו 'מנהל' בכבודו ובעצמו... את החכם היועץ ומבין ימצא באתה חונן, את הרופא הגדול ימצא ברפאנו, שפע הפרנסה והעשירות מקורו בברך עלינו (וכבר לא יצטרך להחניף לאיש בעולם)... את 'שלום הבית' ימצא בשים שלום וכו'. י. שח לנו אברך תלמיד חכם מופלג ומופלא, אשר בגזירת שמים הנו מטופל מזה תקופה ארוכה עם כמה מילדיו שיחיו הסובלים מחלאים שונים, ירפאם השי"ת במהרה בתכלית הרפואה בשלמות. על אף שהוא נכנס ויוצא תדיר ב'בתי חולים' למענם, הוא מתחזק וגם מחזק את כל סביבותיו באמונת אומן בצורה נפלאה, ומקדש שם שמים רבים.

לאחרונה פנה אליו אחד מבכירי הרופאים - לאחר שניסה עבור אחד מהילדים איזו דרך טיפול שלא צלחה, ובכדי להצדיק כשלונו אמר לו בכהאי לישנא, 'ראה נא, אי אפשר להילחם עם קיר'... נענה האב הצדיק בטהרת לבו ואמר לרופא, אכן, כן אפשר... חז"ל הקדושים אומרים בגמרא שבשעת התפילה לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הקיר, שנאמר ויסב חזקיהו פניו אל הקיר... ומה ראו על ככה, אלא להשמיענו, כי באמצעות התפילה ניתן אף להזיז קיר, וכל מה שדומה לקיר.

יא. כתב הגה"ק החיד"א זי"ע (מדבר קדמות, ערך תי"ו אות ד) איתא (ברכות ו): 'לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה', ומבאר החיד"א במהות עניניה של 'מנחה', כי היא תפילה ראשונה שהתפללו בעולם הזה, שהרי אדם הראשון התפלל אותה במנחת ערב שבת באותו יום שנוצר. (ולפי דרכנו נלמד, כי אם כוחה של מנחה היתה מחמת שהיא תפילה ראשונה, יש אתנו מקום לומר בגודל כח התפילה של כל אדם בכל עת כשהיא ערוכה בהתחדשות... ולא מלומדה, רק בהתחדשות).

ועתה בן אדם, התבונן נא, שהרי אותה תפילה היתה אחר חטא עץ הדעת, כשראה אדם הראשון והבין את החורבן הנורא שהוא גרם בחטאו, חורבן לו ולכל העולם כולו לדורות עולם - גזירת מיתה. ואעפ"כ התחזק ועמד בתפילה לפני קונו, זאת חשיבותה של התפילה שבכל מצב כחה גדול עד מאד.

ושמא י"ל, שלכן כתב מרן הבעש"ט זי"ע (כתר שם טוב) וז"ל, בערב שבת בתפלת מנחה וקבלת שבת מעלין כל אותן הדיבורים והמצות של כל השבוע. ודבריו תואמים למה שכתבנו, כי אכן תפילה זו נתקנה אחר 'נפילה', ומאחר

באר הפרשה - פרשת פינחס

ריח ניחוחי - עיקר הנחת רוח היא מעבודת ה' שלא כפי טבעו, ומתן שכרה בעוה"ז

בפרשתן (כה יא), 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו', ומצינו כבר דברי חז"ל והמפרשים שדקדקו בטעם שהוצרך הכתוב להזכיר את ייחוסו של פינחס עד אהרן הכהן, ומבאר הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (אגרא דכלה) 'על פי פשוטו', שהנה זה האיש העובר את השי"ת רק כפי טבעו ונטיית מידותיו ותכונות נפשו (כגון העושה חסד כי במהותו הוא אוהב לגמול חסדים) אין בו רבותא כ"כ, שהרי עלה לו הדבר בנקל בלא שיצטרך ללחום עם יצרו הרע, ועיקר המעלה והנחת רוח לפני המקום ב"ה בעת שאדם שובר את טבעו ומתגבר על יצרו"י ועושה מעשה טוב שלא כפי נטיית ליבו"י ורצון נפשו"י.

שעם ההתחזקות על העתיד מתקנים את כל העבר, לכן בתפילה זו שבאה כהתחזקות לאחר נפילה בה מעלין ומתקנים את כל התפילות של כל השבוע, כי כל העבר שאינו טוב מתתקן ע"י התחזקות.

יב. הנה כתיב (שמות לב א-ה), ' וירא העם כי בושש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן וגו', ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר, ופירש רש"י, 'בלבו היה לשמים, בטוח היה שיבוא משה ויעבדו את המקום'. ולכאורה עדיין צריך ביאור מה שאמר 'חג לה' מחר', שאף אם היה סבור שיבוא משה ויעבדו את הקב"ה, אך עדיין אינו אלא כשאר ימות השנה ומה עניין 'חג' זה [וידוע מתלמידי האריז"ל ש'מחר' זה היה י"ז בתמוז, ואם לא היו בני ישראל חוטאים אזי היה נשלם התיקון הגמור, וי"ז בתמוז היה נהפך לחג, ואעפ"י שלא כך היה מ"מ לעתיד לבוא יהיה כן, שיום הזה יהיה 'חג לה"י]. ושמעתי לבאר, כי הנה איתא בספ"ק שכאשר יהודי מתגבר על יצרו וזובח את יצרו הרי אותו יום נחשב לו כיום טוב, והרי באותה שעה גבר היצר נוראות על כלל ישראל, ואילו היו עומדים בנסיון ו'שוחטים' אותו, היה באמת חג לה' לכל בני ישראל - יום טוב של התגברות על היצר...

ואפשר להעמיס הענין בדברי הגמרא (שבת קט ט:) ואמר אביי תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן. וצ"ב וכי רק ת"ח מסיים מסכתות, ואנשים פשוטים אינם מסיימים, אלא י"ל, כי אצל צורבא מרבנן נעשה יו"ט (בימות החול) רק כשהוא מסיים מסכתא, אבל אנשים פשוטים אשר שרויים בין נסיונות בחיי היום יום, הרי אצלם בכל יום נעשה יו"ט, כאשר הם מתגברים על הנסיונות...

ולכן אצל הת"ח כתיב 'כי חזינא' - כי את היו"ט שלו רואים מבחוץ - כאשר הוא מסיים מסכתא, אבל היו"ט של אנשים פשוטים הנעשה מעמידתם בנסיונותיהם, הרי עפ"י רוב הדברים טמירים ונסתרים ואין רואים אותם, אלא הכל ב'סוד' בינם לבין קונם, ולכן לא כתיב גביהם 'דכי חזינא'...

יג. וכמו שביאר ב'תורת אבות' (חוקת, בשם כתבי הרמ"מ) בלשון הכתוב (לעיל כ ט) 'רק אין דבר ברגלי אעבורה', שבני ישראל התפללו אל ה' ואמרו רק אין דבר - אין אנו מבקשים שום דבר אלא שברגלי אעבורה - להעביר את כל ההרגלים הרעים מעמנו, כי אכן אין לך דבר גדול וחשוב יותר מאשר לשבור את ההרגלים ולהתגבר על הטבעים הרעים.

יד. וידע כי כל איש יהודי באשר הוא חשוב ומקובל ומרוצה לפני הקב"ה, ואל יתייאש מעצמו כי באיזה מצב שהוא עומד הקב"ה מחבבו וממתין עליו.

הנה איתא במדרש (ילקוט"ש פרשת תולדות קטו) כשנכנס יעקב (אל אביו יצחק) נכנס ריח גן עדן עמו, וירח את ריח בגדיו - ריח בוגדיו כגון יוסף משיתא ויקום איש צרורות. יוסף משיתא בשעה שבקשו שונאים ליכנס להר הבית, אמרו יכנס מהם ובהם תחלה (כלומר איש יהודי יכנס תחילה). ואמרו לו, הכנס פנימה ומה שתוציא בידך משם יהא שלך. נכנס והוציא מנורה של זהב. משרצה לקחתה לעצמו אמרו לו הגויים אין דרכו של הדיוט להשתמש בזו - נביאנו למלך, אלא הכנס בשנית וקח לך חפץ אחר, ולא אבה בשום אופן להכנס בשנית, ומבואר שם שייסרוהו בייסורים קשים ומרים, ואעפ"י"כ לא הסכים להכנס באמרו - לא דיי שהכעסתי לאלוקי פעם אחת אלא שאכעיסנו פעם שניה, עד שלקחוהו הרשעים והכניסוהו בין שתי קורות בית הבד ורצוהו נפש בייסורים נוראים, וזעק 'אוי לי שהכעסתי את בוראי'... ושם מובא על איש אחר שמסר נפשו למיתה, ונענה התנא יוסי בן יועזר על יוסף משיתא, בשעה קלה קדמני זה לגן עדן.

והנה יפלא, איככה עמד יוסף משיתא בנסיון כזה, בשעה שאנו רואים, כי רשע גדול היה ולא היה ירא מלהכנס למקדש, ואף רצה לקחת את המנורה לעצמו, וידוע מאמרו של הרב מפוניבז' זצ"ל, שיש כל כך קדושה נוראה

ועל כך אמרו חז"ל (ברכות ה.) 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, כי עיקר העבודה היא לעבוד את הבורא ית"ש באותם הדברים אשר יצרו הרע מנסה למנוע אותו מלעשותם^{טו}. ומביא מדברי הרה"ק בעל

ה'תניא' זי"ע (תניא פט"ו) לפרש הא דאיתא בגמ' (הניגה ט:) 'מאי דכתיב (מלאכי ג יח) ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלוקים לאשר לא עבדו, וקשה, היינו צדיק היינו עובד אלוקים היינו רשע היינו אשר לא

ועצומה במקום המקדש, עד שאפילו הרחוק ביותר שנכנס שמה (אף שאסור היה לו להכנס להיכל, וגם נכנס בכוונה רעה...) נקלט בו הקדושה, ונהפך לבבו מן הקצה אל הקצה, אף הוא יוסף משיאתא - נכנס למקום הקדושה ונתקדש בקדושה נפלאה עד כדי כך שרגע אחד מקודם הסכים למעשה השפל ביותר, ובבת אחת עלה ונתעלה לקדש שמו הגדול ברבים, עד שאף כשייסרו אותו באופן שאי אפשר להעלות על הדעת לא נכנע, וכל מה שכאב לו באותה שעה היה רק על שהכעיס את בוראו... (ולדין ייאמר, כי בכל שב"ק יש בה מקדושת בית המקדש, ויש השראת השכינה כמו בביהמ"ק, וממילא כל יהודי באשר הוא - אף אם נראה לו שהוא ממש ממושעי ישראל, עצם מה שנמצא ביום השב"ק משפיע עליו ויש בו כח להתרומם מעל הנפילה ממושעי ישראל עד לרום המדרגות להיות צדיק יסוד עולם...)

ביאור נורא הוד מבאר הגה"צ רי"מ שעכטער שליט"א בדברי המדרש הנ"ל, שלכאורה קשה, פסוק זה שהמדרש מדבר בו קאי ביצחק אבינו שראה את ה'בוגד' יוסף משיאתא והרגיש שריחו ריח גן עדן, ועתה הבה נתבונן, באיזה מצב ראהו, האם הכוונה על שעה שמסר נפשו לה' כשסירקו ממנו חתיכות בשר במסרקות, פשיטא שלא, שהרי אז כבר לא היה בוגד אלא צדיק יסוד עולם, שנהרג על קידוש השם על כך שלא רצה להכעיס את בוראו, אלא וודאי 'ריח בוגדיו' הכוונה על שראהו ברגע הראשון שנכנס לבית המקדש להוציא כלי המקדש ולהכעיס את בוראו ואז עדיין היה 'בוגד', ואז כבר ראה יצחק אבינו והבחין את הטוב שבפנימיותו שנתגלה בסוף, כי באמת רק היה 'קליפה' נוראה מסביבו, אבל בעצמיותו היה טוב, וזה דבר נורא שגם בשעה שעוד הכעיס את בוראו כבר היה ריחו כריח גן עדן, כי בכל מצב שהוא עדיין לא אבדה תקוות איש יהודי. כי מהותו טובה היא וכשקילפו מעליו את הקליפות ואת העבירות היע גבוה מאד, וראה עד היכן הוא אכן הגיע כאשר נתעוררו בקרבו הרהורי תשובה. ואולי י"ל עוד עפ"י דבריו, כי איתא מהאריה"ק שיש להריח בשמים (הדסים) בליל שבת קודש קודם שיקדש על היין, וי"ל, כי הנה איתא בספרים שיש לשוב בתשובה שלימה לפני 'קידוש', אבל, פעמים שמרגיש האדם שהוא ממש 'בוגד' ומרוחק מה' עד מאד, כיצד ישוב בתשובה, מה לו ולקרבת ה', ונשבר לבו בקרבו לפני ה'קידוש', לזה בסעודת ליל שבת שהיא כנגד יצחק אבינו (חקל תפוחין קדישין, פרי עץ חיים שער השבת פ"ז), מזכירים לו לאדם מעשה אבות שיצחק אבינו הריח מהבוגדים ריח גן עדן, ותדע כי לכל יהודי באשר הוא אף כשהוא עדיין בוגד יש בו ריח טוב, כי בעצמיותו טוב הוא, ומעתה קח לך דרך תשובה והתקרב אל ה'.

טו. וכדבריו הנודעים של הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע (צעטיל קטן אות יח) 'האדם לא נברא אלא כדי לשבר את הטבע'.

על כן יאמרו המושלים, פעם נכנס יהודי לבקר את הפרות בביתם הנקרא 'שטאל' (רפת), בהיותו שם מצא שבעל הבית מעמיד קערות קערות מלאות בחלב ומשקה מהם את פרותיו, לאחמ"כ הוא חולב אותם. שאל האורח את הבעה"ב, אמור לי וכי חסר דעה אתה, שמא תוכל לומר לי מה אתה עושה כאן... הנך נושא חביות חלב להשקות את בעירך בכדי להוציא מהם שוב אותו חלב... לשם מה כל ה'שפיל' (המשחק) הלזה... מה אתה מרוויח מכל העסק, תוכל להישאר עם החלב אשר היה בידך מעיקרא... ענהו הבעל הבית, שתי תשובות בדבר, א. אני משקה אותם רק ג' קערות חלב לעומת זה הנני מוציא מהם כמות גדולה פי חמש - ט"ו קערות מלאות בחלב. ב. אני משקה אותם 'חלב עכו"ם' הנקנה בשוק ואינו שווה אלא פרוטות מעוטות, ולאידך הנני מוציא מהם 'חלב ישראל' שהוא יקר מאד, וכל ההפרש הוא ה'רווח' העצום שהנני מרוויח לעצמי.

והנמשל ברור ונוקב עד השיתין... כי הנה האדם נולד ב'גוף', הוא חי את שנותיו מאה ועשרים שנה, לשם מה... וכי בכדי להחזיר לאחמ"כ אותו הגוף... והרי גוף האדם ומהותו הוא כבהמה, כמאמר הרה"ק ה'ישמח משה' זי"ע (בראשית ד"ה א"י ולי מה יקרו) שהאדם נולד בהמה בצורת אדם, וסופו לעפר בצורת... אמנם, ע"י יגיעתו והליכתו בדרך התורה והמצוה הינו מהפך את עצמו להיות 'אדם', ועי"ז הרוויח בכפליים כנ"ל. א. עצם התורה והמצוה שהשביע עצמו במשך כל ימיו כל אחד באשר הוא, הוא הרווח הגדול. ב. שנכנס לעולם כביכול כעכו"ם ויצא כ'ישראל', נמצא הרוויח שוויות עצומה (חלב) ישראל שווה יותר מ(חלב) עכו"ם לאין ערוך...

באר הפרשה - פרשת פינחס

בתולדתו היה רודף שלום, אינו מתכעס ואינו מתקצף, וכדרך אבותיו הקדושים אלעזר ואהרן שהיו אנשי חסד אוהבי שלום ורודפי שלום, ואעפ"כ שינה פינחס מטבעו להנקם מעושי עבירה מתוך רגש מופלג של אהבת ה', על כן מן הראוי שיטול שכרו משלם ולזכות ל'הנני נותן לו את בריתי שלום' מידה כנגד מידה, אחרי שהוא הפך את טבעו מלהיות רודף שלום וקיןא קנאת ה' לחרחר ריב עם כל ישראל, לכן זכה ליטול שכרו ל'ברית שלום'."

בדרך זה ממש הלך גם הגה"ק ה'כתב סופר' זי"ע (ד"ה לבן) כשהוא מוסיף לבאר בזה מה שכתב רש"י 'לפי שהיו השבטים מבזים אותנו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו (יתרו) עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו

עברו, אמר ליה עברו ולא עברו תרוייהו צדיקי גמורי נינהו, ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד', נמצא שזה ששנה פרקו רק מאה פעמים נכלל בגדר 'אשר לא עברו' ואילו זה שהוסיף לשנות פרקו עוד פעם אחת כבר נקרא 'עובד אלוקים', וכבר נתקשו בזה בגמ' שם - וכי הלומד מאה פעמים אינו 'עובד ה', ומבאר בעל התניא שבימי קדם היה דרכם ללמוד כל דבר ודבר מאה פעמים, והיה זה כהרגל שבע אצלם, על כן עדיין לא נחשב בלימודו ל'עובד אלוקים', ורק מי ששנה מאה ואחד פעמים והוסיף עוד פעם על הרגילות נקרא עובד אלוקים, על אותה הפעם שלמד שלא בדרך הטבע^{טז}.

ועפ"ז יתבאר הטעם שייחס הכתוב את פינחס לאלעזר ולאהרן הכהן, שבא לומר כי פינחס מטבעו

טז. ובזה ביארו מה דאיתא במדרש (ויק"ר כה א) 'רב הונא אמר, אם נכשל אדם בעברה חייב מיתה בידי שמים, מה יעשה ויחיה אם היה למוד לקרות דף אחד קורא שני דפים, ואם היה למוד לשנות פרק אחד ישנה שנים', כי כל עניינה ומהותה של תשובה הוא לשבר את ההרגלים, יעזוב רשע דרכו וישנה מאורחותיו, על כן אם היה למוד ורגיל לקרוא דף אחד ישנה דרכו ויתחיל ללמוד מעתה שני דפים.

יז. ודע כי 'יש קונה עולמו בשעה אחת', וכמו שמצינו בפינחס, שהיתה אז שעה קשה לישראל ביותר, אחרי נפילה בחטאים נוראים כאלו, אחרי שפרצה מגיפה שכילתה כ"ד אלף נפשות, ואז התרומם פינחס כארי זכה על כך לו ולזרעו אחריו בכרית כהונת עולם, והנני נותן לו את בריתי שלום, ללמדנו דעת להבין ולהשכיל, ללמוד על מנת לעשות... כי גם אם האדם עבר עליו נפילה נוראה רח"ל אם אך יקום ויתרומם לעשות רצונו ית"ש יקנה עולמו, ויזכה לו ולזרעו ולדורותם...

לפני כמה שנים נתפרסם מעשה נפלא, במשפחה אחת מבני ארה"ק שהשפחה שמוצאה מרומני" באה להפרד מהם כי היא חוזרת למקור מחצבתה מדינת רומניה, עקרת הבית נפרדה ממנה בחביבות והעניקה לה כמה תפוחים שעמדו על השולחן, ואותה השנה שנת שמיטה הייתה, אחר זמן מועט חזר הבעל לביתו, ומששמע על מעשה הפרידה נחרד ואמר, והרי אין נותנים מפירות שביעית לנכרים, ומה גם שאין להוציאם לחו"ל, לכן מיהר להזמין רכב שלקחם לשדה התעופה (עירפארט) ברצונם לתפוס את הנכרית ולבקש ממנה שתשיב להם את הפירות, משהגיעו לשדה התעופה, ומרחוק ראתה אותם הנכרית בבושת פנים ניגשה אליהם ואמרה הריני 'מודה בכל'... אחזיר את הכל בכל מכל כל, רק אל תסגירו אותי לידי אנשי השלטון, הניחו לי לנפשי ותנו לי ללכת לדרכי... ונתברר תוקפו של נס, כי אותה מרשעת בבואה להיפרד מהם 'תפסה אומנות אבותיה' - רומניש'ע גנבים, וגנבה את כל תכשיטי הזהב והכסף שהיה להם בביתם מבלי שישוימו לב, ועתה כשהם באו להציל את פירות השביעית חשבה שהם תפסו את מעשה הגניבה, ע"כ הודתה מיד, ובזה הצילו לעצמם גם את התכשיטים.

ולדידן, נלמד כמה לימודים, א. אם היו יודעים מעיקרא שהיא רומניש'ע גנב ולא היו סומכין עליה בעיניים עצומות, לא היתה יכולה כלל לגנוב ולרוקן את ביתם, כך אם האדם יכיר שבקרבו יושב יצר היושב ומצפה מתי יוכל לגנוב ולרוקן אותו כליל בוודאי ידע לשמור עצמו ולא יתן לו לעשות בו כאוות נפשו. ב. בהשקפתם המוטעית היה נראה להם שאותה נכרית רוצה רק את ה'פרידה' - רק את התפוחים, ובאמת כל מטרתה הייתה עם 'כוונה להזיק' שבאותו מעמד רוקנה אותם מכל רכושם היקר השווים פי אלפי אלפים מכמה תפוחים, כך פעמים שהיצר מסית את האדם רק 'הבטה' אחת, רק דיבור אחד ומיד 'נפרד' ונלך כל אחד לדרכו, ואינו יודע שעם ראייה זו או דיבור זה הוא משאיר אותו ל"ע נקי מכל... ג. ראה כמה הרוויחו הללו מ'מסירות נפש' אחת קטנה - מ'מעשה טוב' אחד, כך,

השליח לקח במקומה אשה אחרת ששמה מרים מגדלא דרדקי, שאל רבי ביבי בר אביי את מלאך המוות, מה נעשה עם כל שנותרה הנותרים של אותה מרים שהלכה לעולמה טרם בוא עיתה, ענהו השמן, כשרואים צורבא מרבנן (תלמיד חכם) דמעביר במיליה (שמעביר על מידותיו), נותנים לו את כל אלו השנים. ומוסיף המהר"ם שיק, שלא מצינו 'מעביר על מידותיו' יותר מפנחס - שהרי כל 'בעל חי' שומר עצמו מן ההיזק ובורח ממקום סכנה, וכ"ש שלא יכניס עצמו לסכנה בשאט נפש, ועאכו"כ 'האדם' שהוא מוכרח הבריאה ישמור עצמו מן הסכנה, וכאן בא פנחס והכניס עצמו לסכנה גדולה - אף שנתקבצו עליו כל שבט שמעון ורצו להרגו והוצרך לנסים גדולים, ועל שהעביר כל כך על מידותיו (שנהג כנגד טבעו) קיבל את כל שנותר חייהם הנותרים של המתים במגיפה, ועתה, אפילו אם לא היה לכל אחד רק עוד שנה אחת לחיות, כבר עולה לו החשבון לכ"ד אלף שנות חיים, וזוהי סיבת הדבר ש'פינחס זה אליהו' עדיין חי עד עצם היום הזה, לא נס ליחו ולא כהתה עינו.

ונודע מה שכתב הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (אגרא דפרקא אות כד) וז"ל, אמר הרה"ק המגיד מה"ר יחיאל מיכל [מזלאטשוב] זצלה"ה, כשיצטרך האדם לפעול ענין שלא בטבע, דהיינו אם הוא בטבע אינו מוליד, יעשה מצוה גדולה שלא בטבע ויפעול למעלה מן הטבע.¹⁰

אחר אהרן, ולכאורה צריך ביאור, הרי גם הם ידעו מעיקרא שייחוסו מאהרן ועדיין גינו אותו בייחוסו אחר יתרו, ומה רווח יש בזה שבא הכתוב וייחסו אחר אהרן. ומבאר ה'כתב סופר' כי ממידת בני אברהם שהם רחמנים, וכ"ש בניו של אהרן שהם כאביהם 'אוהבי שלום ורודפי שלום', וכאן הראה פנחס מעשה אכזריות גדולה, שדקר והמית שנים גם יחדיו, לכן באו השבטים וזלזלו בו, באמרם, שעשה מעשה קנאותו מצד מידת האכזריות הטבעה בדמו מזקנו יתרו, לכך בא הכתוב וייחסו אחר אהרן, לומר שטבעו זקנו אהרן, שהיה רחמני, אבל עשה נגד טבעו והתחזק לעשות כזה לכבוד ה' ותורתו לקנאות קנאת ה' צבקות, וכיון שהתחזק עצמו נגד טבעו לקנא קנאת ה' בדין ובראוי ששבר הרבה יטול, וזהו שאמר פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן שהוא מורגל להיות רחמן ולא אכזרי, והוא השיב את חמתו, ומי שבטבעו הוא כעסן ורגזן אין חידוש אם פעם לכבוד ה' ינקום ג"כ ויבעוס על עוברי עבירה, אבל פנחס שאין זה בטבעו וקנא את קנאתו, לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום, כדאיתא במדרש 'בדין הוא שיטול שכרו' - על שהתאמץ ומתחזק לכבוד ה' לעשות דבר שטבעו מתנגד".

והנה אמרו חז"ל במדרש (ילקוט'ש פינחס תשע"א) פנחס זה אליהו והוא חי וקיים עד היום הזה, וכתב הגה"ק המהר"ם שיק זי"ע, יש לומר מילתא בטעמא, דהנה מצינו בגמרא (חגיגה ד':) שמלאך המוות שלח את שלוחו להרוג אשה ושמה מרים מגדלא שער, אך

פעמים שהאדם 'נכשל', מעד ונפל, אל יחשוב לעצמו מתוך ייאוש, אויה, אבדתי את הכל, היצר וחיילותיו רוקנו אותי מכל וכל, לא כן, אלא עם חיזוק אחד - פתחו לי פתח כחודו של מחט - ישוב ויקבל את הכל לידי בשלימות. יח. משל למה הדבר דומה, לאחד שהחזיק בביתו בקבוקי שתייה לרוב, ויהי היום 'והשמש יצאה על הארץ', וחום כבד עד מאד שרר בחלל האוויר, אמרו לו אנשי ביתו, מהר צא החוצה ותמכור את כל אותם משקאות במחיר מופקע, אמר להם, וכי מי ירצה לקנות ממני במחיר יקר כ"כ, אמרו לו, עוברי אורח כמעט שמעלפים בצמא, וכבר ייבשה לשונם, ובוודאי יסכימו לשלם לך ככל אשר יושת עליהם, שמע לקולם והרוויח דמים הרבה. והגם שבאמת לא זה 'השער', ובימים אחרים לא היו מוכנים לקנות במחיר גבוה זה, אך עתה היתה השעה צריכה לו... כי היו הבריות צריכות לאותם בקבוקים, וכאשר האדם 'צריכים' לאותם מצוות הנעשות בקושי וביגיעה, ו'משלמים' על כך דמים מרובים... ועל דרך זה כביכול, בשמים ממעל 'צריכים' לאותם מצוות הנעשות בקושי וביגיעה, ו'משלמים' על כך דמים מרובים... יט. מעשה היה אצל אחד מחסידי הרה"ק רבי יצחק מווארקי זי"ע אשר היה דרכו לקנות בכל שנה (במכרז הפומבי, bid) משלטונות המדינה את זכות גביית המכס מכל העוברים ושבים בגשר אשר על הנהר, ומזה היתה פרנסתו בהרחבה. פעם אחת נודע לו שכמה נכרים החליטו ברשותם להוציא את ה'מכס' מידו, ע"י שהם יעלו את השער, ויציעו ב'מכרז' הממשלתי המתקיים בווארשא מידי שנה סכומים גבוהים משלו - בכל מחיר שבעולם, הכל בכדי להוציא מידו את חזקתו ופרנסתו... כשנודע לו מעצתם הרעה מיד קם ונסע לווארקי לרבו הגדול, בהגיעו לביהמ"ד

בריתי שלום - להיות גומל חסדים וותרן ומעביר על מידותיו ולברוח מן המחלוקת

בפרשתן (כה יא-יג), 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל'. ובמדרש (רבה כא א) 'אמר הקב"ה, בדין הוא שיטול שכרו, ורבו המקשים מהו בדין שיטול שכרו, ומה עוד שהרי קי"ל ששכר מצווה בהאי עלמא ליכא.

וביארנו צדיקי הדורות (משך חכמה בפרשתן, ועוד רבים כע"ז), שפנחס בקנאותו תיקן הן כלפי שמיא והן לגבי כל ישראל, שהרי 'השיב את חמתי מעל בני ישראל' (פסוק יא), ומלבד שקידש את ה' ובוהו תיקן את פגם חילול ה' הנורא שהיה ע"י זמרי, גרם גם כן שלא כיליתי את בני ישראל, והמנפה שכבר כילתה חלק ניכר בבני ישראל נעצרה. והגם ששכר מצווה בהאי

עלמא ליכא, אין זה אלא במצוה שבין אדם למקום, אבל במצוות שבין אדם לחברו הרי אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא (פאה א א; קידושין מ.), ומאחר שפינחס גמל טוב עם בני ישראל על כן שפיר בדין הוא שיאכל שכרו, וללמדנו שכרם הטוב של גומלי חסדים המיטיבים לאחרים.

בפרשתן (כה ג-ד), 'ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד, את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים'. כתב בספר 'תורי זהב' להמניד מזאלזיין זי"ע 'שמעתי אומרים בדרך מוסר' בשם הרה"ק רבי יצחק מדראוויטש זי"ע, שבא הכתוב לרמוז כנגד דרך הבריות אשר אם אחד פגע בהם וציער אותם, שמחזיקים כעסם ותערומותיהם עד ערב יום הכיפורים ואז מתפייסים זה עם זה, אמנם לא זו הרכה של תורה, אלא צריך למחול בכל לילה בטרם יעלה על יצועו לכל מי שחטא כנגדו במשך היום, וכן צריך למחול בבוקר למי שפגע בו בלילה².

המתין בין הבאים להיכנס אל הרה"ק, בינתיים שוחח האיש עם החסידים ששהו שם, ולפתע נפתחה הדלת, הרה"ק יצא מחדרו ושאל מי מוכן לתת לו שלוש מאות רובל לצורך הכנסת כלה, מיד הוציא הסוחר הנ"ל את מעותיו ונתן לרבי את מלוא הסכום, חזר הרה"ק לחדרו וסגר בעדו את הדלת. כעבור זמן מה יצא הרבי בשנית מחדרו ושאל כבראשונה מי יכול לתת שלוש מאות רובל, ושוב נתן הסוחר לרבי ככל אשר ביקש. כעבור שעה קלה נשנה המעשה בשלישית, הרבי יוצא ומבקש 300 רובל והסוחר נותן והרבי חוזר לחדרו... לאחר שהות זמן יצא הרבי מן החדר ואמר יש בשמים היכל הנקרא 'למעלה מדרך הטבע', וכשיהודי נותן צדקה למעלה מדרך הטבע עושים עמו ניסים למעלה מדרך הטבע, ופטרו לחיים ולשלום.

אותו חסיד הבין היטב שאין צורך לספר לרבי לשם מה הגיע... ומיד קם ונסע לווארשא להשתתף במכרז על המכס, וכשהגיע למקום המכירה בשעה המיועדת ראה שאין איש ניצב כנגדו, מיד הציע את המחיר וזכה במקח, והנה אך יצוא יצא מבית המכירות והנה לקראתו אותם נכרים חפצי רעתו... וכשראו אותו והבינו שהדבר כבר 'לאחר מעשה' שאלו אותו 'לאיזה רבי נסעת... כי זה שלוש שעות שאנו טועים בדרכנו ולא הצלחנו להגיע ל'מכירה' בעיתה ובזמנה'... (הובא בישישים חכמה עמ' ריח).

כ. הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע היה רגיל לספר על הגאון רבי יום טוב ליפמן היילפרין שהיה אב"ד ק"ק קפול'א, שכאשר עלה על כס הרבנות התנה עם ראשי הקהל ב' תנאים. א. לבל יהינו לעשות דבר גדול כקטן בענייני העיר מבלי להתייעץ עמו תחילה וליטול רשות. ב. שהיות וחפץ הוא לעסוק בתורה בהתמדה ומבלי מפריע על כן שלא יבואו לדבר עמו אלא במוצאי שבת. והיה יושב ועוסק בתורה בבית המדרש כל ימות השבוע, ורק ביום שישי היה שב לביתו.

פעם אחת הלכה הרבנית אל השוק וראתה שם דג גדול ומשובח וחפצה לקנותו לכבוד שב"ק, והחלה לשאול את המוכר 'מה יקר' - כמה דמי הדג, ובאותם רגעים ממש הגיעה אשת הגביר וחמדה את הדג, העלתה את המחיר וממילא נתן לה המוכר את הדג, טענה כנגדה הרבנית שהרי היא כבר נתנה עיניה במקח, השיבה לה 'הגבירה' בכינוי פוגע ומעליב לעיני כל ישראל... ותהום כל העיר על ביזוי כבוד התורה, ורצו ה'פרנסים' ללמד את אשת הגביר כגמולה ולהענישה כדת וכדין, אך ידיהם היו כבולות כי התחייבו שלא לעשות מעצמם מבלתי הסכמת הרב, ומאידך אי אפשר 'לגשת' אליו עד מוצאי שבת. לכן לא עשו מאומה במשך השבוע אבל ביקשו מהרבנית ש'תכין את

אף אנו, וז"ל, 'מי א-ל כמוך', מורה על היות הקב"ה מלך נעלב, סובל עלבון מה שלא יכילו רעיון, הרי אין דבר נסתר מהשגחתו בלי ספק, ועוד אין רגע שלא יהיה האדם ניוון ומתקיים מבח עליון השופע עליו, והרי תמצא שמעולם לא חטא אדם נגדו שלא יהיה הוא באותו הרגע ממש שופע שפע קיומו ותנועת אבריו, עם היות שהאדם חוטא בכח ההוא, לא מנעו ממנו כלל אלא סובל הקב"ה עלבון בזה להיות משפיע בו כח תנועות אבריו והוא מוציא אותו כח באותו רגע בחטא ועון ומכעים והקב"ה סובל. ולא תאמר שאינו יכול למנוע ממנו הטוב ההוא ח"ו שהרי בכוחו ברגע כמימרא לייבש ידיו ורגליו בעין שעשה לירבעם, ועם כל זאת שהכח בידו להחזיר הכח הנשפע ההוא והיה לו לומר כיון שאתה חוטא נגדי תחטא בשלך לא בשלי,

וזאת נרמזו במקראי קודש אלו, וכך אמר הכתוב זה האשה אשר תקריבו לה' - שבזה תעשו נחת רוח להקב"ה, על ידי שכבשים בני שנה - הדברים ה'כבושים' בלבבכם כל השנה לא תעשו כן אלא שנים ליום, שבכל יום תמחלו ותעבירו על מידותיכם שנים ליום, וממשיך הכתוב לומר את הכבש אחד - מה שכבוש בלבבך תעשה ותתקן [כמו 'ועשתה את צפורניה' (דברים כא יב) שהוא לשון תיקון] בבוקר, שתיכף בבוקר תתקן ותסיר מקרבך את כל הכעס שבך, ואת הכבש השני תעשה ותתקן בין הערביים קודם השינה.

וכבר נודע מה שכתב בספר הק' 'תומר דבורה'^{כא} (פ"א) שעלינו ללמוד מדרכיו של המקום ב"ה, שכשם שהוא 'מעביר על מידותיו' כביכול כן נעשה

השטח' ותעשה כחכמתה היאך 'לחמם' את הרב, כדי שכאשר ידברו עמו במוצ"ש כבר יתרצה הרב להעמיד את כבוד הרבנות על תילה...

בליל שב"ק כשחזר הרב מבית הכנסת ורצה לקדש על הכוס ולהתחיל בסעודה ראה שהרבנית אינה יושבת בשולחן אלא היא מסיבה לעצמה בשולחן אחר, נבהל ושאל מה אירע, השיבה לו 'איני ראויה להיות רבנית ולהסב על שולחן הרב'... לא הבין דבר וחצי דבר עד שסיפרה לו כל קורות המעשה, וכיצד פגעו וזלזלו בה ברחוב העיר, והוסיפה לומר שראשי הקהל רצו להענישה ולקונסה אך ידיהם כבולות כי לא יכלו להתייעץ עם הרב... פייסה הרב בדברים עד שנתרצתה לישב בשולחן, וכבר עמד לקדש על הכוס. אך הרהר מעט ושאלה אימתי היה מעשה זה, השיבה הרבנית 'ביום שלישי', השתומם הרב וקרא בקול גדול דינסטאג... דינסטאג... פון דינסטאג ביז היינט האסטו א טינה בלב אויף א אידישע טאכטער... [שלישי, שלישי, מיום שלישי ועד עכשיו הנך נוטרת טינה בלב על בת ישראל], מיד אמרה שהיא מוחלת, אך הרב לא קיבל דבריה באמרו שמוכרחים אנו לבקש הימנה מחילה על שכעסת עליה מיום שלישי ועד עכשיו... ואי אפשר לדחות את הדבר, ואכן מיד יצאו לדרך לעבר בית הגביר. כשהגיעו לשם הקישו על הדלת, שאלו בני הבית 'מי שם בחצר', ואמר הרב את שמו, והבינו כי בא לגעור בהם על הפגיעה ב'אשת חבר', ונבהלו מאוד כי חששו מהקפדתו, ונפלו על רגליהם בבכיות ובתחנונים שימחלו להם על הפגיעה ברבנית. אך הרב אמר כי אדרבה אנחנו באנו לבקש מחילה על אותה טינה כבושה שבלב מיום שלישי... לא עבר זמן הרבה ונתפייסו כל הצדדים ובקשו מחילה זו מזו, ורק אז חזר הרב לביתו לקדש על הכוס.

כשהיה ה'ברכת אברהם' מספר מעשה זה, היה מתלהב ביותר וזעק באש קודש דינסטאג... דינסטאג... פון דינסטאג ביז היינט האסטו א טינה בלב אויף א אידישע טאכטער... עד שנודעו כל השומעים ונחקק בקרבם עד כמה אסור להשאיר טינה שבלב, ואף במקום שהצדק עמו... (עיקרי המעשה נדפסו בהקדמת נכד רבי יו"ט ליפמן לספרו תוספת קדושה).

כא. מובא משמיה דהרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע (הראשון) שאמר שכל מדרגותיו והשגותיו קנה רק על ידי שלמד והתייגע בכל יום בדבריו הקדושים והנוראים של הספר הקדוש תומר דבורה, ומשם נעשה רבי.

כיצא בזה מובא בשם הרה"ק הסבא מקעלם זי"ע ש'תומר דבורה' הוא השולחן ערוך של המידות טובות שינהג בהם האדם (הובא בתחילת תומר דבורה שנדפס בתשכ"ה, בסוף מאמר 'ארון התורה').

ואילו השל"ה הק' כתב (בהסכמתו להדפסה הראשונה ביום א' י' סיון שנת שפ"א) וכל מי שרגיל בספר הזה ואומר אותו בכל שבוע או בכל חודש מובטח לו שהוא בן עוה"ב, ואשרי לו וטוב לו.

העיד הרה"ק ה'דברי יואל' מסאטמאר זי"ע משמו של הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע שהלימוד בזה הספר הוא סגולה בדוקה לרפאות את המחלה הידועה ל"ע, וכן ידוע גם על הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע שהיה מורה לחולים במחלה הנוראה ללמוד ולהגות בספר קדוש זה.

באר הפרשה - פרשת פינחס

לא מפני זה מנע טובו מן האדם אלא סבל עלבון והשפיע הכח והיטיב לאדם טובו וכו'. הרי זו מדה שצריך האדם להתנהג בה, רצוני (כלומר, כוונתי) הסבלנות, וכן היותו נעלב אפילו למדרגה זו (שאדם חטא כנגדו במה שקיבל ממנו), ועם כל זאת לא יאסוף טובתו מן המקבל, עכל"ק^ג.

בלל הדברים, עלינו לשנוא את המחלוקת^ג ולדרוף אחר השלום, ובפרט בימים אלו, כדאיתא בגמרא (יומא ט:): בית שני מפני מה חרב מפני שהייתה בו שנאת חנם. על כן החי יתן אל לבו בימים האלו ליקבל על עצמו להוסיף מהיום והלאה באהבת חנם^ג,

כב. ובהאי עניינא, נציגה מה שביאר הרה"ק 'החווה מלובלין' זי"ע (זאת זכרון עמו' ח' בדפ"ו, ד"ה ב' צו) בכתוב 'כבשים בני שנה תמימים שניים ליום עולה תמיד', שכבשים מלשון כובש כעסו - שיהיו מעבירים על מידותיהם, ומכיוון ש'המעביר על מידותיו מעבירין ממנו כל פשעיו' (ר"ה יז), על כן בני שנה - שייחשב נקי מחטא כבן שנה (כמו שאמרו על שאל המלך 'בן שנה' במלכו (ש"א יג א) שלא טעם טעם חטא, יומא כב.), שנים ליום - ב' פעמים ביום בבואו לביתו שחרית וערבית, יקבל ע"ע שלא להקפיד כלל, כי בביהכ"ס אינו שכיח שייכעס - כי נוח הוא לחבריו וידידיו יותר מאשר לב"ב, וכן בשוק לא יקפיד, כ"א בביתו שכיח. ויהיה בזה תמימים כי כך יזכה שלא יבוא לידי גאווה שהיא מום, ועי"ז יהיה עולה תמיד, שתמיד יעלה מעלה מעלה ולא יהיה יורד, כי ע"י כעס מסתלקת הנשמה חלילה.

כג. וכך מבאר הרה"ק ה'דברי בינה' מביאלא זי"ע הא דכתיב בריש פרשתן (כה יז) 'צורר את המדינים', כי 'מדינים' הוא מלשון מחלוקת ומדנים, וכאן נצטוונו לשנוא את המחלוקת... (עיי"ש מה שפירש בזה).

הוסיף הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע, שהנה ידוע מה שאמרו חז"ל (יומא ט:): שבית ראשון נחרב על שעברו על ע"ז ג"ע ושפיכות דמים, ואילו בית שני נחרב על שנאת חנם, כי קשה היא המחלוקת יותר מאותם ג' חמורות, וזהו שאמר הכתוב צורר את המדינים - אלו בעלי מדנים שמרבים מחלוקת בעולם, והיינו משום שצוררים - נתעבים הם לכם יותר מעל דבר פעור דהיינו חטא ע"ז, ועל דבר כזבי שהוא ג"ע, וכן כתיב בתריה ויהי אחרי המגפה הרומז לשפיכות דמים...

כד. הנה ימים באים, יום שבעה עשר בתמוז וכל ימי בין המצרים, בשו"ע נפסק שאין להסתפר בשבוע שחל בו תשעה באב, וכתב הרמ"א שאנו נוהגין לאסור כיבוס מר"ח אב, ואת התספורת מי"ז בתמוז.

והנה, הגה"ק הבן איש חי (בספרו 'בניהו') כותב על דברי הגמרא (סוטה ט:): אבשלום בשערו מרד לפיכך נתלה בשערו, ומה ענין גאותו בשערו למרידתו במלך (באביו דוד המלך), ומבאר כי ידוע שכל שיערה ושערה יונקת חיותה מגומא נפרדת בראש האדם, ולא עוד אלא שאמרו בחז"ל (ב"ב טז): 'אלמלי שתי שערות יונקות מגומא אחת, היו מחשיכות מאור עיניו של אדם'. ומלמד לאנוש בינה שלא יביט מה נעשה אצל רעהו, כי לכל יחיד ויחיד יש 'צינור' מיוחד - שורש יניקה לפרנסתו ולשאר הצטרפויותיו, אין לו שום 'עסק' בצינור של רעהו, ולא לרעהו עסק בצינור שלו. ואם היה אבשלום מתבונן בטבעם של השערות לא היה בא למרוד באביו לקחת ממנו המלוכה, כי היה מבין שאביו לא יכול לקחת ממנו מאומה, והוא לא יכול לקחת מאביו מאומה, ומאחר שלא התבונן בזה ו'התגאה בשערו', וחלק על אביו, לכן נתלה בשערו ללמדו ענין הנזכר.

ובדרך זה יתבאר דברי חז"ל (סנהדרין קי): שקרח טען על משה בענין ה'שערות', שגילח את הלוויים והעמיד אותם קרחים משערותיהם לגמרי (בחת"ס כתב שהשם 'קרח' גרם מל' קירח), והיינו שלא למד מהשערות, מה שרואים שיש לכל אחד צינור ושפע שלו, ואי אפשר למשה רבינו לקחת ממנו את מקומו, ואי אפשר לו לקחת את מקומו של משה רבינו. כי אם היה מבין זאת לא היה פותח בכל אותה מחלוקת...

מעתה תבין, מדוע אוסרים מי"ז בתמוז להסתפר, כי בימים הללו עלינו לעקור ולשרש מאתנו את הקנאה והשנאת חנם, ולבנות עי"ז את ביהמ"ק, לכן אין מסתפרים הללו כדי שנראה את ה'שערות' לנגד עינינו, נלמד מהם ונבין שלכל אחד יש צינור ומקור שפע מיוחד לו, וממילא יסתלקו כל עיני קנאה ושנאה.

ומטעם זה חודשים הללו - תמוז אב הם כנגד ה'עיניים', כי בחודשים הללו על האדם להתבונן ב'עיניים', אם העיניים רואות ואינם עוורות, הרי זה מוכיח שאין שתיים יונקים ממקור אחד, ותבטל מעלינו שנאת חנם וכל ענין קנאה. וממילא יבנה ביהמ"ק בב"א.

כה. סיפר הרה"ק רמ"ש מבאיאן זי"ע לאחד מבני כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ מאנסי זי"ע שפעם הגיע הרה"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע לשבות באחת הערים, ושם כיבד את אחד הפשוטים שבעם, ולא הבינו הקהל מדוע מכבד אותו הרבי כל כך, העז אחד ושאלו, ילמדנו רבינו מה ראה בו הרבי לכבד אותו ב'יותרת הכבוד' שלא לפי כבודו... ענה

מכפר על הרהורי עבירה שהיו במשך היום, ומסתמא הרהורי עבירה שבלילה הם בדברים שבין אדם למקום, ואילו הרהורי עבירה של יום הם בעניינים שבין אדם לחברו (וכפי מנהגו של עולם שביום נמצא הוא בין הבריות, ואילו בלילה שרוי בביתו לבדו), ואמר הכתוב שיעשו את התמיד של בין הערביים כמנחת הבוקר וכנסכו, 'לרמוז שבפרה זו שאתה צריך בשביל חטא נגד הבריות תעשה כמו כפרה זו שבין אדם למקום' כ"ט.

כל רודפיה השיגוה - שגב אלו הימים והכפרה שבהם הפלוג הרה"ק מרוזין זי"ע בשבח שגב ימים אלו שקדושתם למעלה למעלה, דהנה מקום משכן

להיטיב לכל איש"י - אף אם הלה לא גמלו טוב אלא רע. והעיקר שלא יראה רק את עצמו, אלא יבין בלבו ויראה בעיניו שיש עוד בריות בעולם זולתו"י... והזמן גרמא לערוך כל איש בנפשו 'בדק הבית' - לתקן מידותיו לטוב לו ולסובביו כל הימים"י.

ובה כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תו"מ ד"ה את הכבש) על האמור בפרשתן (כח ג-ד) 'זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד, את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, כמנחת הבקר וכנסכו תעשה' וגו', שהנה אמרו חז"ל שתמיד של שחר היה מכפר על הרהורי עבירה של לילה, ותמיד של בין הערביים היה

הרה"ק, הנה, ביהמ"ק נחרב עבור 'שנאת חנים', ותיקונו לאהוב את הבריות 'חנים' כפשוטו, כלומר לכבד איש יהודי בחינם, ללא כל סיבה - רק מחמת שהוא בן אברהם יצחק ויעקב, ודייקא בו הנני מוצא את ה'תיקון' הלז... (מפי כ"ק האדמו"ר מטשערנאביל שליט"א).

כו. כתיב בפרשתן (כח ב) 'את קרבני לחמי לאשי', רמז בה הרה"ק ר' פינחס מקאריץ זי"ע (ליקוטי אמרי פינחס, בין המצרים) שאפשר ליתן קרבן להקב"ה (גם כהיום הזה) על ידי שיתן לחם לאשי' היינו לאנשיו של הקב"ה, שיתן מלחמו לבני ישראל הצריכים לכך (וכ"פ הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע והרה"ק המגיד מטריסק זי"ע).

מסופר על הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע שבעת שעסק בבניית בית מדרשו נסע מעיר לעיר להתרים את העם שבשדות, שיסייעו בעדו להשלים את מלאכת הבנין, והנה נזדמן בפרשת 'פינחס' לעיר 'קריניק' בה התגורר אחד מהנגידים מאנשי הרה"ק, וביקש ממנו הרה"ק סכום כסף גדול עבור בנין בית המדרש. כאשר נכח הרבי לראות כי הנגיד מתקשה להוציא מכיסו סכום כה גדול ברגע אחד, פתח ואמר לו 'פינחס' - פן חס על הכסף, 'בן' - עליך להבין ולהשכיל, ש'א-ל עזר' - השי"ת עזר ועוזר, עוד יהיה לך הרבה יותר בזכות מתן הצדקה (בית דלי).

כז. הגה"צ רבי שרגא פייבל מאנדל נקרא להיות 'מלמד פרטי' להרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע ע"י אביו הרה"ק האמרי אמת' זי"ע, האמרי אמת הדריכו אודות הלימודים, וגם הוסיף לו שילמדו בספרי מוסר, אחר כמה ימים בירר האמרי אמת אצל ר' שרגא פייבל אודות הלימודים, וגם האם לומדים מוסר, ענה ר' שרגא פייבל, אכן בוודאי. ומה לומדים 'מסילת ישרים', ענה לו האמרי אמת, עדיף ללמוד עם ילדים ונערים ארחות צדיקים, אמר המלמד אלמד כבקשת הרבי, אבל רציני לדעת מה עדיפות יש בארחות צדיקים יותר ממסילת ישרים, ענה הרבי, כי שניהם לשון דרך - מסילה ואורח. אלא שמסילת ישרים הוא לשון יחיד - דרך אחת יש לישרים. ואילו אורחות הוא מלשון דרכים רבות. ללמד את צעירי הצאן, כי יש כמה דרכים בכל ענין, גם בעבודת ה', ואין לזלזל אחד ברעהו, לכל אחד מותר וראוי להתנהג בדרכו וגם לכבד אחרים. (אוצרותיהם אמלא, שמע זאת מידי רבי יעקב רויזנטל ששמע מפי זקנו - ה"ה בעל המעשה רבי שרגא פייבל בעצמו).

כח. סיפר הגה"צ ר"ד שלעזינגער שליט"א שכשבא ללמוד בישיבת טשעבין עבר באותו היום ליד הטלפון ציבורי (public phone) ואף אחד לא ענה, רק הגאון הגדול רבי אברהם גניחובסקי, ועל הקו איש תמוה השואל מה הם תוצאות ה'בחירות' שהיו באותה תקופה... ר"א לא ידע מה לענות, לכן ביקש סליחת המתקשר ואמר שהולך לברר... אחר זמן חזר ולעיניו המשתאות של ר"ד ענה למתקשר שהמתין על הקו, פלוני ופלוני ניצח בבחירות.

משעזב את הטלפון, ענה ר"א לבחור החדש (ר"ד) 'צדק לפניו יהלך' כבר קיימתי היום... (שחז"ל אמרו בברכות, יהב פרוטה לעני, ואח"כ מתפלל) כלומר, שאין מצוה זו קטנה מעצם הצדקה וחסד של נתינת פרוטה לעני לפני התפילה, כי כיו"ב היא כל הטבה שמיטיב איש לרעהו, וממלא מחסורו במה שיחסר לו.

כט. אחד מחמישה דברים שאירעו את אבותינו ב"ז בתמוז 'נשתברו הלוחות', ורמז יש בזה כי 'שני לוחות' היו מחולקים א' לענייני בין אדם למקום כ'אנכי' ולא יהיה לך', והב' לבין אדם לחברו כ'לא תרצח' ולא תגנוב'.

באר הפרשה - פרשת פינחס

מקינה (משלי כו ה)... לכן הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם לא והוא עונה אליהם לב.

כתב הרה"ק ה'אור לשמים' זי"ע (פר' בלק ד"ה קל מוציאים ממצרים), כי הימים האלו הם ימים קדושים מאד, אבל הם באתכסאי זכו, והימים הללו מסוגלים מאד לתשובה, הגם ששערי תשובה לא ננעלו (אי"ר ג טו), ומועיל תמיד לדופקי בתשובה, אבל אותן הכ"א יום שבין המצרים הם מועילים ביותר. ורמזו לה בדברי הגמרא (כתובות צב:) 'מאימתי הוי חזקה מבי קדייש אמצרא' - ומבאר, מאימתי השכינה ניקנית לאדם, מבי דייש אמצרי רמזו לימי בין המצרים שהם מסוגלים לפרנסה (עיי"ש עור).

אמנם לאידך גיסא צריך לזכור מה שכתב בספה"ק 'שער המלך' (שער השייך לז"ו בתמוה, פרק א' ד"ה ולפי"ז), שהנה אמר דוד מלך ישראל 'כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור' (תהילים צ ד), ואמרו חז"ל (בר"ר יש ה) ש'זימו של הקב"ה אלף שנים, ויום זה מתחלק לז"ב שעות (כן מבאר בספרי קבלה - שאינו מתחלק לז"ב שעות 'מעט לעת') עתה, אם נחלק את אלף השנים לז"ב תעלה כל 'שעה' לפ"ג שנים וד' חדשים. והנה בכל שעה יש אלף ושמונים רגעים, ולפי זה (כשנחלק

היהלומים ואבני החן יקרי הערך הוא מתחת להרי החושך, כמו כן האורות הגבוהים, וימי ההתעלות האדירים המה דייקא באלו הימים השחורים והמרים, כי בתוך כל ההסתרה טמונים להם אוצרות אדירים, וסיים בלשונו הקדוש, וה' יודע האמת כי בבחורתי כשהיה לי כח נתגלה לי אור גדול בכל יום ויום מימים אלו.

הרה"ק ה'עבודת ישראל' (מסעי ד"ה אלה) מביא את דברי הרה"ק ה'מגיד' ממעזריטש זי"ע לבאר בפסוק (איכה א ג) 'כל רודפיה השיגוה בין המצרים', שמרמו לכל אדם מישראל הרודף קה - להמליך את הבורא יתב"ש על עצמו ועל העולם כולו, יוכל להשיג יותר בימים אלו ימי בין המצרים. והרי הדבר משול לשר ומלך גדול, אשר בעת שהוא יושב בביתו אזי אימתו מוטלת אשר לא כל איש ואיש יכול לבוא פנימה, ואין הפשוטים שבאנשים רשאים להיכנס לפני ולפנים. אך כשהמלך נודד במסעותיו ברחבי המדינה, בבחינת 'מלך בשדה', אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאוזין שזועת כל הקוראים בשמו וכל אחד יכול להרהיב עוז ולגשת אל הוד מעלת מלכותו, ולשאול ממנו כל, כאוות נפשו. וכן הנמשל, כי בזמן הזה שהשכינה כצפור נודדת

וזהו 'נשתברו הלוחות', שחילקו ביניהם, וקיימו רק את חלק התורה שבין אדם למקום, ואילו בבין אדם לחברו זלזלו לגמרי...

רמז לדבר מצינו בדברי המדרש (ויק"ר כ יב) א"ר יודן, מפני מה נסמכה מיתת אהרן לשבירת לוחות (דברים פרק י), אלא מלמד שהיה קשה לפני הקב"ה מיתתו של אהרן כשבירת לוחות, והיינו כי אהרן הכהן היה אוהב שלום ורודף שלום, ומשמת אהרן - ופסקו להיזהר בחלק 'בין אדם לחברו', זהו שבירת הלוחות האמור כאן, שעזבו את אחד מהלוחות העוסק רק ב'בין אדם לחברו'...

ל. היה אומר הרה"ק מקאברין זי"ע שג' שבועות אלו המכוונים כנגד ג' השבועות שמראש השנה ועד שמיני עצרת עניינם כמו הצייר, שטרם ציורו במכחולו, הוא מכין לוח שחור שעליו יצייר הוא את ציורו המרהיב, כך קודם ימי ירח האיתנים ישנם את ימי בין המצרים שהמה הלוח השחור שעליו הכל מצטייר בזיו היופי (תורת אבות, בין המצרים).

לא. ושמא יאמר אדם - היאך אתקרב אל הבורא ואין בידי עשות מאומה בעבודתו, ובפירוש אמרה תורה (שמות כג טו) ולא יראו פני ריקם, תשובתו בדברי ה'עבודת ישראל' עצמו בפירושו למסכת אבות (ב יד) ...לכך קל להתקרב עצמו אל הבורא יתברך בימים אלו משאר ימים, כדוגמא ומשל כשהשר יושב בפלטיין שלו אז אינו בקל לבוא אצלו מחמת השומרים הסובבים אותו וגם צריך להביא לו תשורה גדולה לראות פניו, אבל כשהשר יוצא לדרך קל לבוא אצלו וגם תשורה מועטת נחשבה בעיניו... ומקבל אותו בסבר פנים יפות מחמת שהוא בדרך.

לב. וכן מתאמרא בשם הרה"ק מבערז'אן זי"ע שאין זמן המסוגל לקבלת התפילות כימים אלו אשר הם במצב של תפילה לעני כי יעטוף' ומן המצר קראתי י-ה - ענני במרחב.

ומספרים שהרה"ק רבי מרדכי מנאדבורנא זי"ע היה מצווה לפעמים בעת שהגישו לפניו פיתקא דרחמי בבקשת ישועה גדולה, להביאם אליו בתשעת הימים, כי אלו הימים הינם ימים מסוגלים לפעול בהם כל מיני ישועות.

עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר וכו' עד כאן, והמעם כי לא יעמוד קנין המדומה, והגם שיעמוד הבל הוא לי.

ואכן, 'דברי תורה צריכים חיוזוק', ובפרט בימים אלו של ימי בין המצרים, וכך איתא במשנה (אבות ב יד) 'הוי שקוד ללמוד תורה', וביאר הרה"ק ה'עבודת ישראל' זי"ע (אבות שם) שתיבת 'הוי' עולה כמנין כ"א, ומרמז על כ"א ימי בין המצרים, שבהם יוסיף לשקוד על דלתי תורה.

ובה כתב הרה"ק ה'מאור ושמש' זי"ע (בלק ד"ה עוד בפסוק) שע"י עסק התורה שבעל פה יכולים להמתיק הדינים ולהמשיך חסדים על ישראל, וזהו שאמרו (שבת פח.) 'הדר קבלוה בימי אחשוורוש' והכוונה היא על תורה שבעל פה (כדאיתא במדרש תנחומא פר' נח), שמאחר שהמן הרשע רצה להגביר כח הדינים לקטרנג על ישראל משום כך קבלו על עצמם לעסוק בתורה שבעל פה להמתיק הדינים והגבורות בשורשם. ובה מבאר הא דאיתא (משנת חכמים תמוז אב פ"א א) שצירוף שם הוי"ה השולט בחודש תמוז יוצא מסופי תיבות של 'זה איננו

פ"ג שנים וד' חדשים לאלף ושמונים יצא כ"ד יום) נמצא שכל 'רגע' אצל הקב"ה הוא 'כ"ד יום'. והרי 'קל זועם בכל יום' - וכמה זעמו 'רגע כמימריה' (ברכות ז.), נמצא שזעמו של הקב"ה הוא ככ"ד יום (שהרי כך הוא אריכות הרגע של הקב"ה), והם הכ"ד יום משבעה עשר בתמוז עד אחר יום העשירי באב - שגם בו נשרף ההיכל, ובאלו הימים כביכול אבינו שבשמים זועם, כמו שנפסק ענייני זהירות בימים הללו (שו"ע או"ח תקנא יח, ובמשנ"ב שם לא ישב בין חמה לצל וכדו'), ומסיים, דלבן בימים אלו יש לפזר מממונו לצדקה, כמו שנא' (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל - ביום רעה ימלטהו ה'.

משמחי לב - עסק התורה בפרט בימים אלו

בפרשתן (כו כג), 'בני יששכר למשפחותם' וגו', וכתב רבינו האור החיים הק' זי"ע וז"ל, למה שקדם לנו כי יששכר הוא בן תורה רמזה התורה בשם זה של יששכר כי דוקא זה ישנו לשכר, וכל חוץ ממנו מה יתרון לאדם בכל עמלו, והוא מה שאמרו בברכות בפרק תפלת השחר (כח:): שצריך לברך ביציאתו מבית המדרש מודה אני לפניך וכו' אני עמל והם עמלים אני

לג. כה דייק בספר 'הר צבי' (חוקת) שבעניין מיתת האדם נאמר (לעיל יט יד) 'אדם כי ימות באהל', שהוא לשון דירת עראי, כי כל חיי האדם בהאי עלמא אינו אלא כגר ואורח בארץ המתגורר ב'אהל', לעומת זאת כתיב (קהלת יב ה) 'כי הולך האדם אל בית עולמו', ללמדך שעיקר 'עולמו' ומקומו של האדם הוא בעולם העליון, וממילא עיקר ה'השקעה' צריכה להיות בדירת קבע שלו ולא בדירת עראי...

מעשה היה אצל הגה"צ גאב"ד צעהלים זצ"ל בעת אשר ישב בניו יארק שבארה"ב, אשר ביום היארצייט (יום השנה) של אביו הגדול ה'ערוגות הבושם' זי"ע רצה לגשת אל ה'עמוד' לשמש כשליח ציבור לעי"נ אביו, והנה הגיע איש נגיד בממונו ו'פשוט' במהותו, וביקש אף הוא את ה'עמוד' כי אף לו יש יארצייט של אביו, והוסיף לומר כי אם אכן יתנו לו את התיבה אזי לאחר התפילה יתן 'תיקון' (מיני תרגימא ומשקה' ללחיים) מפואר, אשר לאו בכל יומא מתרחש... ראה הרב עד כמה חשקה נפשו של אותו גביר להתפלל לפני ה'עמוד', והכריע בדעתו כי יותר 'טובה' תהיה לנשמתו הקדושה של אביו אם יותר לזולת... ואכן ניגש הלה, ולאחר התפילה עמד במילתו והביא 'תיקון' מכובד, משקאות חריפים ומשובחים ועוגה הנקראת 'קרם שניט' (Schnitt cream), העשויה בצק מלמעלה ומלמטה ובאמצע מניחים 'קרם' או גבינה, ולא ידע הרב מצעהלים צורת עשיית עוגה זו... ונטל פרוסת עוגה והחל לאכלה וחיש מהרה החל ה'קרם' לנדוף על שפתיו ועל זקנו... שאל הרב את מביא ה'תיקון', מפני מה הביא מאכל כזה שאינו מכבד את הבריות, וכי לא היית יכול להביא מיני מזונות כפי הרגילות בקרב בני אדם... נענה לו הגביר, הוי רבי... אילו הרבי היה יודע עד כמה היה חביב על אבי עוגת קרם שניט - לא היה שואל שאלות כאלו... והרי היום הוא יום היארצייט שלו, ו'בדין' הוא שאעשה לו נחת רוח להביא מה שהיה אוהב...

אז אמר הרב מצעהלים שעתה נתחווירו לו דברי חז"ל (ברכות ה.) 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע וכו', אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה וכו', אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע וכו', אם נצחו מוטב ואם לאו יזכיר לו יום המיתה', וכפשוטו כוונת חז"ל לומר שזכרון יום המיתה ואימת הדין בב"ד של מעלה בוודאי 'ירגיע' את סערת היצר הרע. אכן על פי המעשה נ"ל יש לומר עוד, שבאו חז"ל לומר לאדם, זכור את יום המיתה והתבונן מה תרצה שיאמרו עליך, שהיית אוהב קרם שניט או שהיית שקוע באהבת תורה ויראת שמים...

לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל, בא אליהו זכור לטוב ושמר לי על הפתח עד שסיימתי תפילתי וכו', ואמר לי בני מה קול שמעת בחורבה זו, ואמרת לי לו שמעתי בת קול שמנהמת כיונה ואומרת אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין האומות. שבשעה שנכנס רבי יוסי לאותה חורבה בודאי עלה צער בליבו על חורבן ירושלים, ושוב אין השכינה שורה מתוך עצבות, אולם רבי יוסי התגבר לעבודת הבורא והתפלל בשמחה, והתגברות זו גרמה נחת רוח במרומים עד שבכיבול התחרט הקב"ה על החורבן, וזו היתה הבת קול ששמע אוי לבנים וכו'.

הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע (דברי אמת - לקושי כתובים איכה ג כו ד"ה לסיום) ביאר מדוע נפסק (או"ח תקנ"א י ברמ"א) שבסעודת ברית מילה שחל בתשעת הימים הותר רק ל'מנין' להשתתף (וכי"ב לשאר הדעות שם), ואילו בסעודת סיום מסכתא אין שום חומרא, וכל הרוצה ישתתף, אלא, כי כל סיבת החורבן הנורא הייתה כמאמר הכתוב (ירמיה ט יא-יב) 'על מה אבדה הארץ וגו', ויאמר ה' על עזבם את תורתיה, נמצא שעסק התורה הוא התיקון לחורבן זה, וגם הגאולה תהיה ע"י התורה כמו שאמרו רז"ל (ב"ב ה.), לכן מותר לכל להשתתף בסיום, ואין צריך לומר שעל כל אחד לעסוק בהתמדה בדברי תורה בימים הללו, כי בזה הוא מקרב את הגאולה השלימה.

שוה לי' (אסתר ה יג), לרמוז שכמו בימי מרדכי היתה התשועה ומיתוק הגבורות על ידי קבלת לימוד התורה שבעל פה 'כן בימים האלו צריך לעסוק בתורה שבע"פ יותר מבשאר דברים', להשבית כל המקטרגים המתעוררים בימי בין המצרים. וזהו גם הטעם ששם הו"ה השייך לחודש אב יוצא מהפסוק (דברים כו ט) 'הסכת ושמע ישראל היום' (משנת חכמים שם פ"ב א), שדרשוהו חז"ל (ברכות סג:) על עסק התורה שבע"פ, וכמו שאמרו 'הסכת - עשו כתות וכתות ועסקו בתורה וכו', דבר אחר הסכת ושמע ישראל - כתתו עצמכם על דברי תורה', כי בימים אלו שהם עת תגבורת הדינין צריכון ישראל לעסוק בתורה שבע"פ כדי להמתיק הגבורות.

עוד כתב ה'מאור ושמש' זי"ע (ד"ה עוד בפסוקים הנזכרים) שהנה אמרו בגמ' (ברכות לב:) שהקב"ה מתחרט על שברא את היצר הרע, ואימתי בא הקב"ה לידי חרטה - כאשר בני ישראל מתגברים לעבדו ית"ש על אף הצער והדוחק ועול השעבוד, וכן בימי בין המצרים שהוא זמן תגבורת הדינין והיצר מבלבל ומקטרג כמו שהיה באותו הזמן עד שהביא את הקב"ה להרחיב את ביתו, 'ואעפ"כ הן מתגברין על היצה"ר ועוסקים בתורה ובמצוות בכל נפשם, מזה מקבל הקב"ה שעשועין גדולים ומתחרט על שהחריב את ביתו והגלה את בניו לבין האומות' לד.

ובזה מפרש במעשה שהובא בגמ' (ברכות ג.) אמר רבי יוסי, יוסי פעם אחת הייתי מהלך בדרך ונכנסתי

לד. בימי המלחמה הנוראה היה הרה"ק רבי פנחס מאוסטילא זי"ע (חתנו של הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע) יושב ועוסק בתורה בהתמדה מרובה ללא הרף, והיו סובביו תמהים בפניו האיק אפשר לו לעסוק בדברי תורה במצב איום כזה אשר מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, ודם ישראל נשפך כמים. השיב הרה"ק, אצל חותני היה כמחזה הזה בימי המלחמה הראשונה - שהיה עוסק בתורה יומם ולילה, וכששאלוהו על כך, השיב, איתא במשנה (סנהדרין ו ה) 'אמר רבי מאיר בשעה שאדם מצטער שכינה מה הלשון אומרת, כביכול, קלני מראשי קלני מזרועי, נמצא שבשעת מלחמה כזאת שכל כך הרבה מבני ישראל שרויים בצער ומכאוב, הרי השכינה הקדושה מייללת בצער ממכאובם, ואין לך דבר המשמח את השכינה כמו עסק התורה, על כן הוא עוסק בתורה בכדי לשמח את השכינה ולהקל מצערה, סיים רבי פנחס ואמר, אם חותני אמר כזאת בעת המלחמה הראשונה, הרי בעת הזאת על אחת כמה וכמה וודאי שהשכינה מייללת בצער, ועלינו לשמחה בתורה. ולענייננו אנו, כמה ראוי להרבות בלימוד התורה בימי בין המצרים לשמח את השכינה הקדושה.

לה. ידוע מה דאיתא בגמ' (נדרים פא.) לפרש בלשון הכתוב (שם) 'מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דָּפַר פי ה' אליו ויגידה על מה אבדה הארץ' וגו', כי 'דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירושוהו', שהם לא ידעו לומר על מה אבדה הארץ, 'עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב ויאמר ה' על עזבם את תורת'. ורבים הקשו כיצד נעלם עניין זה מעיני החכמים והנביאים, וכי הם לא ראו שבני ישראל עזבו את התורה. ומבאר האלשיך הקדוש (בספרו דברים נחומים על איכה א ז), שהרי ידוע שיש ג' עבירות חמורות בתורה, ובני ישראל באותו דור כבר היו משוקעים בחטאים אלו, ועדיין נשארה הארץ לעמוד, והרי שלא העניש הקב"ה על אותם חטאים, על כן לא היה מסתבר

ותגלה ותראה מלכותו עלינו בזמן קרוב, אור חדש על ציון תאיר ולה' הישועה על עמך ברכתך סלה.

לחכמים ולנביאים שדייקא על חטא של ביטול תורה שאינו אלא בשב ואל תעשה תאבד הארץ, ומשום כך לא ידעו לפרש סיבת העונש. ואמנם ויאמר ה' על עזבם את תורת, וכן מצינו להדיא בדברי חז"ל (ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז) 'ויתר הקב"ה על ע"ז ג"ע ושפיכות דמים ולא ויתר על ביטול תורה'.

ומבאר האלשיך בדרך משל, למלך שהעמיד לפניו איש יודע נגן, שהיה יחיד מומחה לפרוט בכלי נגינה, ויאהב המלך מאוד את עריבות נעימות זמירותיו ויצוהו לנגן לפניו תדיר. ויהי היום, באה 'מסירה' לפני המלך כי ה'מנגן' הרג את הנפש, ויאמר המלך אל תגעו בו לרעה, שוב באו לספר למלך על רוע מעלליו של איש מושחת זה, ולא אבה המלך לשמוע עליו רעה, ואף הזהיר את כל שריו ועבדיו השמרו לכם מדבר עליו מטוב ועד רע. עברו ימים ושנים, והנה באו לספר למלך כי אותו מנגן נקלע למריבה עזה עם 'פלוני', ויקם עליו יריבו וקצץ את כפו של המנגן אשר אהבת, מיד ציווה המלך לתלות את המנגן על העץ. ותיהום כל העיר על המלך, היתכן כזאת, בשעה ששמע על מעשיו הרעים ריחם עליו ופטר אותו מן העונש, ודווקא עתה בעת אשר הרעו לו וקצצו את ידו נהפך לבב המלך ואמר להרגו. אמר להם המלך, אל תדמו בנפשותיכם כי נשאתי לו על פשעיו, אלא כל זמן שהוא היטיב לבבי בניגוניו המשובבים לב ונפש הארכתני אפי מלהענישו כראוי לו, אך עתה ששמעתי ששוב לא יוכל לנגן כי נקצצה ידו, אם כן 'בדין הוא שיטול שכרו' על כל עוונותיו מאז ועד הלום...

כיוצא בדבר ייאמר, וכלשון קדשו, כל הימים אשר הקול קול יעקב שימשך בעסק התורה ערבה לה' ולא פקד עליו ארצה, אמנם בבטלו תורת ה' ועריבות ניגונו בטלה מלפניו ית' אז עוונותיו ילכדונו וישלך משמים ארץ תפארת ישראל, עכ"ל. ומכלל הדברים שמענו עד כמה ערב וחביב לפני המקום קול יעקב העוסק בתורה.